EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 30.5.2012
COM(2012) 304 final

Priporočilo za

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Danske za leto 2012

in mnenje Sveta o danskem konvergenčnem programu za obdobje 2012–2015

{SWD(2012) 304 final}

Priporočilo za

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Danske za leto 2012

in mnenje Sveta o danskem konvergenčnem programu za obdobje 2012–2015

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1], zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2], zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije[3],

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta[4],

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

po posvetovanju z Ekonomsko-finančnim odborom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Evropske komisije, da začne izvajati novo strategijo za delovna mesta in rast Evropa 2020, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik ter se bo osredotočala na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje, da se spodbudi potencial Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.

(2) Svet je 13. julija 2010 sprejel priporočilo o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije (za obdobje 2010–2014) ter 21. oktobra 2010 sklep o smernicah za politike zaposlovanja držav članic[5], ki sta združena v „integriranih smernicah“. Države

---

1 UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
2 UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
3 COM(2012) 304 final.
4 P7_TA(2012)0048 in P7_TA(2012)0047.
5 Sklep Sveta 2012/238/EU z dne 26. aprila 2012.

članice so bile pozvane, naj integrirane smernice upoštevajo pri nacionalnih ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja.

(3) Svet je 12. julija 2011 sprejel priporočilo v zvezi z nacionalnim reformnim programom Danske za leto 2011 in dal mnenje o dopolnitvi danskega konvergenčnega programa za obdobje 2011–2014.

(4) Komisija je 23. novembra 2011 sprejela drugi letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek drugega evropskega semestra predhodnega in integriranega usklajevanja politik, ki temelji na strategiji Evropa 2020. Poleg tega je 14. februarja 2012 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja[6], v katerem je Dansko opredelila kot eno od držav članic, za katere bi bilo treba opraviti poglobljen pregled.

(5) Evropski svet je 2. marca 2012 potrdil prednostne naloge za zagotavljanje finančne stabilnosti, fiskalne konsolidacije in ukrepanja za spodbujanje rasti. Poudaril je potrebo po doseganju diferencirane, rasti prijazne fiskalne konsolidacije, ponovni vzpostavitvi običajnih pogojev zagotavljanja posojil gospodarstvu, spodbujanju rasti in konkurenčnosti, obravnavi brezposelnosti in socialnih posledic krize ter posodobitvi javne uprave.

(6) Poleg tega je Evropski svet 2. marca 2012 pozval države članice, ki sodelujejo v paktu „euro plus“, naj pravočasno predložijo svoje zaveze, da bodo vključene v njihove programe stabilnosti ali konvergenčne programe in nacionalne reformne programe.

(7) Danska je 30. aprila 2012 predložila konvergenčni program za obdobje 2012–2015 in nacionalni reformni program za leto 2012. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. Komisija je v poglobljenem pregledu[7] iz člena 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 ugotovila, da ima Danska težave z notranjim in zunanjim ravnotežjem, ki pa ni čezmerno.

(8) Na podlagi ocene konvergenčnega programa za leto 2012 v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1466/97 Svet meni, da je makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu, verjeten. Napoved rasti BDP v scenariju je 1,2 % v letu 2012 in 1,5 % v letu 2013, kar je okvirno v skladu z napovedjo Komisije iz spomladi 2012 (1,1 % oziroma 1,4 %). Skladno s tem je tudi napoved javnofinančnega primanjkljaja v konvergenčnem programu nekoliko nižja (4,0 % BDP za leto 2012 in 1,8 % BDP za leto 2013) kot v spomladanski napovedi Komisije (4,1 % oziroma 2,0 %). Cilj proračunske strategije, opisane v programu, je zmanjšati čezmerni primanjkljaj do leta 2013 in doseči srednjeročni proračunski cilj, tj. da bo leta 2020 dosežen vsaj strukturno uravnotežen proračun. Program tako potrjuje prejšnji srednjeročni proračunski cilj, ki ustrezno odraža zahteve Pakta za stabilnost in rast. Načrtovani nominalni primanjkljaj za leto 2013 je skladen s pravočasno odpravo čezmernega javnofinančnega primanjkljaja, načrtovana fiskalna konsolidacija v tem letu pa je na podlagi (preračunanega) strukturnega proračunskega salda[8] skladna s priporočilom, ki ga je julija 2010 izdal Svet v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Izvedba konsolidacije je postala bolj skoncentrirana na konec

---

6 COM(2012) 68 final.

7 SWD(2012) 153 final.

8 Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in začasnih ukrepov, ki so ga službe Komisije preračunale na podlagi informacij, predloženih v programu z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

programskega obdobja, kot je bilo prvotno načrtovano, in v letu 2013 bodo potrebna znatna prizadevanja, da se zagotovi potrebna strukturna prilagoditev. Tveganje, da v letu 2013 ne bo dosežena referenčna vrednost 3 % BDP, je majhno. Komisija je v spomladanski napovedi iz leta 2012 predvidela, naj bi javnofinančni primanjkljaj znašal 2,0 % BDP. Skladno s (preračunanim) strukturnim proračunskim saldom načrtovana proračunska izboljšanja v strukturnem proračunskem saldu od leta 2013 ne bodo dosegla 0,5 % BDP, kar se zahteva v okviru Pakta za stabilnost in rast. Hkrati se pričakuje, da bo stopnja rasti javnofinančnih odhodkov ob upoštevanju diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov skladna z referenčno vrednostjo za odhodke iz Pakta za stabilnost in rast. Del proračunskega primanjkljaja se bo financiral z zmanjšanjem računa vlade v danski nacionalni banki. Po napovedih naj bi se bruto javni dolg znižal s 46,5 % BDP v letu 2011 na 41,1 % v letu 2015, kar je precej pod 60 % BDP.

(9) Povečanje ponudbe delovne sile je ena najpomembnejših prednostnih nalog Danske, da se zagotovita prihodnja blaginja in fiskalna vzdržnost. Danska je leta 2011 dokončala ambiciozno reformo pokojninske sheme za prostovoljno zgodnje upokojevanje in predložila že prej načrtovano zvišanje zakonsko določene upokojitvene starosti, vezano na pričakovano življenjsko dobo. Zdaj je treba osredotočenost preusmeriti na reformiranje shem invalidskih pokojnin in subvencionirane (fleksibilne) zaposlitve. Vlada je predstavila predlog reforme na tem področju, ki bi jo bilo treba nemudoma izvesti. Odpraviti je treba tudi vse večje razlike v zaposlenosti oseb s priseljenskim ozadjem in preostalim delom aktivnega prebivalstva.

(10) Rast produktivnosti dela se je na Danskem v zadnjih desetletjih upočasnila, za kar je med drugim kriva razmeroma slaba uspešnost izobraževalnega sistema. Kljub znatnim sredstvom, namenjenim izobraževanju, je glede na raziskavo PISA, ki jo opravlja OECD, kakovost danskega šolskega izobraževanja le povprečna. Poleg tega študentje običajno dokončajo študij pozneje kot v drugih državah članicah, stopnje osipa v ustanovah za poklicno izobraževanje pa so razmeroma visoke. Vlada je v odziv na te težave napovedala številne nove ukrepe za obvezno in tudi za srednje šolstvo. Proračun za leto 2012 podpira tudi uvedbo socialnih klavzul v javna naročila in ukrepe, ki bi podjetjem omogočali finančne koristi za zagotavljanje pripravništva, s čimer bi se povečalo število razpoložljivih mest. Povečanje zagotavljanja pripravništva se bo obravnavalo tudi na tristranskih pogajanjih in v okviru medministrskega odbora.

(11) Drugi možni razlog za počasno rast produktivnosti je razmeroma nizka stopnja konkurence na Danskem. Leta 2011 je bil sprejet sveženj ukrepov na področju konkurence, namenjen zlasti gradbenemu in maloprodajnemu sektorju ter zdravstvenim in javnim storitvam. Potekajo preiskave v zvezi s konkurenco na področju storitev taksi služb in prevoza ter liberalizacijo lekarn, da se ugotovi, ali je treba sprejeti dodatne ukrepe. Vprašanje vse večjega števila javnih naročil v občinah in regijah je predmet pogajanj z regionalnimi in lokalnimi organi. V tem okviru je vladni odbor nedavno ugotovil, da je treba dansko zakonodajo na področju konkurence okrepiti ter da so kazni za kršitve trenutno prenizke, da bi imele odvračilni učinek. Ker je bilo v zadnjem letu na tem področju sprejetih le malo konkretnih pobud, so potrebni nadaljnji ukrepi za ustrezno reševanje teh težav.

(12) Kot je potrjeno v poglobljenem pregledu iz člena 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ob upoštevanju dejstva, da je visok bruto dolg gospodinjstev v določeni meri stukturna značilnost danskega gospodarstva, saj sredstva gospodinjstev znatno presegajo njihove

obveznosti, vzbujajo zaskrbljenost težave v zvezi z veliko zadolženostjo gospodinjstev, saj se zdi, da je zaradi dogodkov na trgu stanovanjskih nepremičnin dolg presegel stopnje, ki jih je mogoče pojasniti s strukturnimi dejavniki. Poleg tega se je od leta 2003 spremenila struktura hipotekarnih posojil, saj so vse bolj priljubljena posojila brez obrokov odplačevanja z variabilno obrestno mero, vse manj pa posojila s fiksno obrestno mero z obroki odplačevanja. Za določeno raven dolga so zato gospodinjstva zdaj bolj občutljiva na dvige obrestnih mer in nihanja cen nepremičnin kot pred desetimi leti. To pomeni večje potencialno tveganje za finančno in ekonomsko stabilnost. Danska je sprejela ustrezne ukrepe za odpravo pomanjkljivosti sistema hipotek. Poleg tega Ministrstvo za gospodarstvo in rast trenutno proučuje porazdelitev sredstev in obveznosti po gospodinjstvih ter njihovo potencialno ranljivost v primeru različnih gospodarskih pretresov. Vendar pa bi bilo treba razmisliti tudi o ukrepih za preprečevanje procikličnih gibanj na trgu stanovanjskih nepremičnin v srednjeročnem obdobju, po možnosti s ponovno uskladitvijo davka na vrednost nepremičnin z njihovo dejansko tržno vrednostjo. Z odpravo zgornje meje letnega povečanja občinskega davka na vrednost zemljišč bi lahko preprečili tudi prihodnje prociklične vplive. Take ukrepe bi bilo treba uvesti postopno ob upoštevanju sedanje potrebe po stabilizaciji trga stanovanjskih nepremičnin.

(13) Danska je v okviru pakta „euro plus“ sprejela številne zaveze. Te zaveze in njihovo izvajanje, ki je bilo predstavljeno leta 2011, se nanašajo na spodbujanje zaposlovanja, krepitev konkurenčnosti ter povečanje vzdržnosti javnih financ in finančne stabilnosti. Komisija je ocenila izvajanje zavez iz pakta „euro plus“. Rezultati te ocene so se upoštevali pri priporočilih.

(14) Komisija je v okviru evropskega semestra izvedla obsežno analizo danske ekonomske politike. Ocenila je konvergenčni program in nacionalni reformni program ter predstavila poglobljen pregled. Glede na to, da je treba okrepiti splošno gospodarsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Danskem, ampak tudi spoštovanje pravil in smernic EU. Njena priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih v točkah od 1 do 5 v nadaljevanju.

(15) Svet je ob upoštevanju te ocene proučil danski konvergenčni program, njegovo mnenje[9] pa je izraženo zlasti v priporočilu v točki 1 v nadaljevanju.

(16) Svet je ob upoštevanju rezultatov poglobljenega pregleda, ki ga je izvedla Komisija, in te ocene proučil nacionalni reformni program Danske za leto 2012 in danski konvergenčni program. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena zlasti v priporočilih v točkah 3, 4 in 5 v nadaljevanju –

PRIPOROČA, naj Danska v obdobju 2012–2013:

1. izvede načrtovano proračunsko strategijo, da se do leta 2013 zagotovi zmanjšanje presežnega primanjkljaja in doseže letno povprečno strukturno prilagoditev, določena v priporočilih Sveta v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem; nato zagotovi ustrezno strukturno prilagoditev, da se lahko dovolj

[9] V skladu s členom 9(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

približa uresničitvi srenjeročnega proračunskega cilja, vključno z dosego referenčne vrednosti za odhodke.

2. sprejme nadaljnje ukrepe za povečanje dolgoročne ponudbe delovne sile z reformami shem invalidskih pokojnin, boljšo ciljno usmerjenostjo shem subvencioniranega (fleksibilnega) zaposlovanja na osebe z zmanjšano delovno sposobnostjo in izboljšanjem zaposljivosti oseb s priseljenskim ozadjem;

3. nemudoma izvede napovedane ukrepe, da se izboljša stroškovna učinkovitost izobraževalnega sistema, zmanjšajo stopnje osipa, zlasti v poklicnem izobraževanju, ter poveča število pripravništev;

4. nadaljuje prizadevanja za odpravo ovir na področju konkurence, zlasti v lokalnih storitvah, maloprodajnem in gradbenem sektorju, med drugim z nadaljnjim odpiranjem konkurence za občinska in regionalna javna naročila storitev ter zagotovitvijo, da so kazni za kršitev predpisov na področju konkurence dovolj odvračilne;

5. razmisli o nadaljnjih preventivnih ukrepih za okrepitev stabilnosti trga stanovanjskih nepremičnin in finančnega sistema v srednjeročnem obdobju, med drugim z upoštevanjem rezultatov študije o razporeditvi sredstev in obveznosti po gospodinjstvih, ki jo trenutno izvaja Ministrstvo za gospodarstvo in rast, ter s spremembami sistema obdavčitve vrednosti stavb in sistema za določanje občinskega davka na vrednost zemljišč.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik